

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	รูปแบบทางพื้นที่ของการผลิตกุหลาบเชิงการค้า ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก	
ผู้เขียน	นางสาว สิริรัตน์ ศรีเจริญ	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ อาจารย์ ดร.สันธิญา กาญจนพันธ์	ประธานกรรมการ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษา “รูปแบบทางพื้นที่ของการผลิตกุหลาบเชิงการค้า ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการเชิงพื้นที่ของการปลูกกุหลาบเชิงการค้าและรูปแบบการผลิตกุหลาบของเกษตรกรในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการแพร่กระจายเชิงพื้นที่ของการผลิตกุหลาบเชิงการค้า ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการตัดสินใจปลูกกุหลาบเชิงการค้าของเกษตรกรในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงพื้นที่และเชิงประวัติ ซึ่งทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปลูกกุหลาบ ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536-2549 โดยมีวิธีการใช้แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบจำนวน 70 ราย และทำการสำรวจภาคสนามเพื่อหาค่าตำแหน่งที่ตั้งของไร่กุหลาบ โดยใช้เครื่องมือบอกตำแหน่งพิกัดโลก ในการวิเคราะห์รูปแบบการแพร่กระจายเชิงพื้นที่ และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการตัดสินใจ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์จากการหาค่าร้อยละ การบรรยายเชิงพรรณนา และหาแต้มคะแนนของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลของการศึกษา พบว่า พัฒนาการเชิงพื้นที่ของการผลิตกุหลาบเชิงการค้า แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ในช่วงที่หนึ่ง ปี พ.ศ.2536-2540 เป็นช่วงที่เริ่มมีการปลูกกุหลาบ ในเขตอำเภอพบพระ เป็นครั้งแรก แต่ยังมีเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบไม่มากนัก ช่วงที่สอง ปี พ.ศ.2541-2545 ในช่วงนี้พื้นที่การปลูกกุหลาบมีการขยายตัวมากขึ้น ส่งผลให้มีจำนวนเกษตรกรเพิ่มขึ้น 115 ราย และช่วงที่

สาม ปี พ.ศ.2546-2549 เป็นช่วงที่เริ่มมีการชะลอตัว เนื่องจากมีจำนวนเกษตรกรลดลงเหลือเพียง 78 ราย

รูปแบบการแพร่กระจายของพื้นที่ปลูกกุหลาบเชิงการค้า ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีรูปแบบการแพร่กระจายแบบก้าวกระโดด โดยเป็นการแพร่กระจายที่มีจุดเริ่มต้นมาจากจังหวัด นครปฐมและจังหวัดราชบุรี แพร่กระจายเข้ามาในพื้นที่ของอำเภอพบพระ และขยายต่อออกไปยัง บริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งรูปแบบทางพื้นที่ของไร่กุหลาบเป็นแบบเกาะกลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณตำบล ช้องแคว สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการแพร่กระจายของการปลูกกุหลาบ เป็นปัจจัยทางด้าน กายภาพ เช่น ความเหมาะสมของพื้นที่ มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ และมีสภาพดินที่เหมาะสมต่อการ ปลูกกุหลาบ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น มีอัตราค่าแรงงานถูก ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อ การแพร่กระจายของการปลูกกุหลาบ เป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการปลูกกุหลาบต้องใช้ เงินลงทุนและมีค่าใช้จ่ายสูง

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูก กุหลาบ พบว่า เกษตรกรมีระยะเวลาในการยอมรับข้อมูลข่าวสารแบบต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยสำคัญที่มี ผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกกุหลาบมากที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านกายภาพ เพราะ การปลูกกุหลาบในพื้นที่นี้ปัจจัยสำคัญอยู่ที่สภาพความเหมาะสมของพื้นที่ สภาพอากาศ ดินและ แหล่งน้ำ ส่วนสภาพปัญหาในการปลูกกุหลาบของเกษตรกร พบว่า ปัญหาหลักในด้านการผลิต คือ ปัญหาเรื่องโรคและแมลงศัตรูของกุหลาบ ส่วนปัญหาในด้านการตลาด คือ ความไม่แน่นอน ของราคา ซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรไม่สามารถวางแผนการผลิตได้

ผลการศึกษาโดยรวม นอกจากจะทำให้ทราบและเข้าใจถึงพัฒนาการของการผลิตกุหลาบ เชิงการค้าแล้ว ยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนส่งเสริมการปลูกกุหลาบ ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก และวิธีการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการ พัฒนารูปแบบการผลิตกุหลาบเชิงการค้าในพื้นที่อื่นๆ ได้

Thesis Title	Spatial Patterns of Commercial Rose Production in Phop Phra District, Tak Province	
Author	Miss Sirirat Sricharoen	
Degree	Master of Science (Geography)	
Thesis Advisory Committee	Professor Dr. Manat Suwan	Chairperson
	Lecturer Dr. Santita Ganjanapan	Member

ABSTRACT

This study on “Spatial Patterns of Commercial Rose Production in Phop Phra District, Tak Province” had three purposes: 1) to study the development of spatial patterns of commercial rose production, 2) to study the patterns and the spatial distribution process of commercial rose production and 3) to study the factors affecting the farmers acceptance and decision making of commercial rose production in Phop Phra District, Tak Province.

This is a spatial and historical study carried out by collecting relevant data in the respective areas from 1993 – 2006 using a questionnaire and interview of rose farmers together with conducting a field survey to locate the rose farms, using Global Positioning System. The analysis of data on spatial distribution patterns and factors for the acceptance and decision making was done by percentage, descriptive explanation and identifying the scores of the relevant factors.

The study found that the development of spatial patterns for commercial rose production could be divided into three phases. The first phase was from 1993 – 1997 when rose production began in Phop Phra District among a small number of growers. The second phase was from 1998 – 2002 when the production was expanded among as many as 115 rose producers and the third phase was from 2003 – 2006 when the production began to slow down where the number of rose producers dwindled to just 78.

The spatial distribution pattern of commercial rose production in Phop Phra District, Tak Province was that of leaping, beginning from Nakhon Prathom and Ratchaburi spreading to Phop Phra District and further to the nearby areas. The spatial patterns of rose farms were clusters, particularly around Tambon Chong Khrap. Physical factors promoting the spread of rose production included appropriate location rich in water supply as well as favorable soil conditions for rose growing. Economic factors included cheap labor. However, the obstacle for expansions of the rose production areas was an economic one due to the need for high investment and a high production cost.

Analysis of the factors affecting the farmers' acceptance and decision making for production showed that farmers had constantly received information. The most important factors for their decision making on rose production were physical factors, especially location, climate soil and water. The problems concerning rose production were those related to plant diseases and pests as well as marketing, mainly price fluctuation making farmers unable to establish an effective production plan.

Apart for providing understanding about the development of commercial rose production, the results of this study can be used as basic data for devising a plan to promote rose production in Phop Phra District, Tak Province. Moreover, the study method can be used as a guideline for studying the development of commercial rose production patterns in other areas.